

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

TREĆE ODELJENJE

PREDMET GERINGS protiv HOLANDIJE

(Predstavka br. 30810/03)

PRESUDA

(in meritum)

STRAZBUR

1. mart 2007. godine

KONAČNA VERZIJA

1. jun 2007. godine

Ova presuda će postati konačna pod uslovima koji su predviđeni stavom 2 člana 44 Konvencije. Ona može biti predmet redaktorskih izmena.

Presuda prevedena na srpski jezik u okviru zajedničkog projekta Evropske unije i Saveta Evrope „Oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim delom u Srbiji“

U predmetu Gerings protiv Holandije,

Evropski sud za ljudska prava (Treće Odeljenje), zasedajući, u Veću u čijem sastavu su bili:

g. B. M. ZUPANČIĆ, *Predsednik*,
g. J. HEDIGAN,
g. C. BIRSAN (*BÎRSAN*),
gđa. A. ĐULUMIJAN (*GYULUMYAN*),
g. E. MIJER (*MYJER*),
g. DAVID TOR BJORGVINSON (*DAVID THÓR BJÖRGVINSSON*),
gđa. I. BERO-LEFEVR (*BERRO-LEFÈVRE*), *sudije*,
i g. S. KVESADA (*QUESADA*), *Sekretar*,

Posle rasprave na sednici zatvorenoj za javnost 8. februara 2007. godine,
Izriče sledeću presudu koja je usvojena tog dana:

POSTUPAK

1. Predmet je formiran na osnovu predstavke (br. 30810/03) protiv Kraljevine Holandije koja je podneta Sudu shodno članu 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: „Konvencija”) 23. septembra 2003. godine od strane holandskog državljanina g. Gerardusa Antoniusa Marinusa Geringsa (*Gerardus Antonius Marinus Geerings*) (u daljem tekstu: „podnosilac predstavke”).

2. Podnosioca predstavke je zastupao g. T. Spronken, advokat koji se bavi advokaturom u Mاستrihtu. Holandsku državu (u daljem tekstu: „Država”) su zastupali njeni zastupnici g. R.A.A. Beker (*Böcker*) i gđa. J. Šuking (*Schukking*) iz Ministarstva inostranih poslova.

3. Podnosilac predstavke tvrdi da je nalogom za konfiskaciju, koji je izdat protiv njega, prekršeno njegovo pravo da bude smatran nevinim dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona, shodno stavu 2 člana 6 Konvencije, budući da je taj nalog izdat na osnovu zaključka suda koji je smatrao da je podnosilac stekao korist iz krivičnih dela za koja je oslobođen odgovornosti, presudom u krivičnom postupku koji je protiv njega vođen.

4. Sud je 5. jula 2006. godine doneo odluku da uputi predstavku Državi. Shodno stavu 3 člana 29 Konvencije, Sud je odlučio da istovremeno razmotri i suštinu i prihvatljivost predstavke.

ČINJENICE

5. Podnosilac predstavke, Gerardus A. M. Gerings je holandski državljanin, rođen 1977. godine i živi Ajndhovenu.

A. OKOLNOSTI SLUČAJA

6. Činjenice predmeta, koje su podnele stranke, mogu se sažeti na sledeći način.

Podnosilac predstavke je nepoznatog datuma uhapšen i određen mu je pritvor u prekrivičnom postupku zbog sumnje da je, zajedno s drugim licima, bio umešan u različite (pokušaje) krađe kamiona s robom kao i robe iz kamiona (*inter alia*, mašina za pranje veša, sušilica za veš i druga bela tehnika, telefona, delova za računare, radio aparata za automobile, audiovizuelnih sprava i materijala, odeće, torbi, cipela, opreme za kampovanje i sportske opreme), koji su se dogodili između 1. avgusta 1996. godine i 28. oktobra 1997. godine.

7. Podnosilac predstavke je 23. decembra 1997. godine primio poziv da se 29. januara 1998. godine pojavi pred Regionalnim sudom 's-Hertogenbosch (*arrondissementsrechtbank*) kako bi mu se sudilo po različitim optužbama za (pokušaj) provale, namerno preuzimanje ukradene robe i pripadnost kriminalnim organizacijama. Posebni krivični postupci su pokrenuti protiv određenog broja lica koja su takođe bila optužena za ista krivična dela.

8. Regionalni sud 's-Hertogenbosch je 20. maja 1998. godine osudio podnosioca predstavke po nekoliko tački optužbe u vezi sa učestvovanjem u (pokušaju) izvršenja provale, namerno preuzimanje ukradene robe i pripadnost kriminalnim organizacijama. Regionalni sud je zaključio da je podnosilac predstavke bio umešan u krađu 120 sušilica za veš iz jednog kamiona i prikolice; za krađu kamiona; za krađu velikog broja telefona, delova za računare i radio aparate za automobile koji su se nalazili u kamionu; za krađu 200 CD plejera, 62 radio kasetofona i zvučnika iz kamiona; za krađu velike količine, *inter alia*, audio uređaja, mašina za pranje sudova, cipela, usisivača i odeće iz kamiona i za krađe kamiona; za preuzimanje jedne ili više ukradenih video kamera; za pokušaj krađe kamiona i za pokušaj krađe robe iz kamiona. Sud je podnosioca predstavke osudio na pet godina zatvora, umanjeno za vreme koje je proveo u pritvoru u prekrivičnom postupku.

9. Podnosilac predstavke je podneo žalbu Apelacionom sudu 's-Hertogenbosch (*gerechtshof*). U presudi od 29. januara 1999. godine, Apelacioni sud je poništio presudu od 20. maja 1998. godine, osudio podnosioca predstavke da je 28. i 29. septembra 1997. godine učestvovao u krađi kamiona i prikolice u kojima je bilo 120 sušilica za veš; da je 25. septembra 1997. godine ukrao kamion s prikolicom i izvestan broj štampača i da je preuzeo – u periodu između 1. avgusta 1996. godine i 28. oktobra 1997. godine – jedan komad odeće i jednu video kameru, znajući da su ovi predmeti stečeni kriminalnim aktivnostima. Sud je podnosioca predstavke oslobodio ostalih optužbi, zaključivši da one nisu na zakonit i uverljiv način dokazane. Apelacioni sud ga je osudio na zatvorsku kaznu od tridesetšest meseci, od kojih je dvanaest meseci odloženo na uslovni period od

dve godine. Pri tom, Apelacioni sud je proglasio neprihvatljivim tužbu za kompenzaciju koju je podnela građanska strana u sporu (*benadeelde partij*). Zaključivši da je i suviše komplikovano da se ova tužba razmatra u krivičnom postupku, Apelacioni sud je odlučio da bi tužbu trebalo podneti građanskom sudu.

10. U međuvremenu, 7. januara 1999. godine, javni tužilac je uputio poziv podnosiocu predstavke da se pojavi pred Regionalnim sudom 's-Hertogenbosch 4. februara 1999. godine, kako bi bio saslušan u vezi s tužiočevim zahtevom za konfiskaciju nezakonito stečene koristi (*vordering tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel*), u smislu člana 36e Krivičnog zakonika (*Wetboek van Strafrecht*), koju je javni tužilac procenio na ukupan iznos od 147.493 holandskih guldena (čija protivvrednost u EUR iznosi 67.020,16).

11. Na raspravi koja je održana pred Regionalnim sudom 4. februara 1999. godine, tužilac je tražio i obrazložio nalog za konfiskaciju, tvrdeći da se on takođe odnosi i na slična krivična dela pomenuta u stavu 2 člana 36e Krivičnog zakonika te da, bez obzira što je Apelacioni sud podnosioca predstavke oslobodio većine optužbi za krivična dela za koja je optužen, još uvek postoji dovoljno indicija da ih je on počinio. Podnosilac predstavke je tvrdio da se nalog za konfiskaciju može izdati samo za ona krivična dela za koja je proglašen krivim. Prema proceni javnog tužioca, to bi za posledicu imalo izdavanje naloga za konfiskaciju u vrednosti od najviše 13.989 holandskih guldena (čija protivvrednost iznosi 6.347,93 evra).

12. Regionalni sud je u presudi od 18. marta 1999. godine izdao nalog za konfiskaciju iznosa od 13.789 holandskih guldena, koji će, ako ovaj iznos ne bude plaćen ili naplaćen, biti zamenjen sa 110 dana zatvora. Sud je smatrao da se oslobađajuća presuda, koju je doneo Apelacioni sud 29. januara 1999. godine, ne navodeći tačne razloge, može stoga razumeti samo u smislu da nisu postojale indicije da je podnosilac predstavke počinio pomenuta krivična dela, te da nije mogao iz njih da izvuče neku korist.

13. Podnosilac predstavke, ali ne i javni tužilac, je Apelacionom sudu 's-Hertogenbosch podneo žalbu protiv ove odluke. Podnosilac predstavke je poricao da je stekao bilo kakvu korist od krivičnih dela za koje je osuđen.

14. Apelacioni sud je svojom presudom od 30. marta 2001. godine, koja je usledila posle rasprave koja je održana 15. februara 2001. godine, poništio presudu od 18. marta 1999. godine i izdao nalog za konfiskaciju u iznosu od 147.493 holandska guldena, koji će biti zamenjen sa 490 dana zatvora, ako se ovaj iznos ne plati ili ne naplati.

U svom obrazloženju, Sud je naveo sledeće:

„[Oslobađanje podnosioca predstavke] po žalbi od niza krivičnih dela [za koja je bio optužen] ne navodi na zaključak da se ta krivična dela, imajući u vidu njihovu prirodu, ne mogu više smatrati sličnim krivičnim delima, u smislu stava 2 člana 36e Krivičnog zakonika. Relevantne primenjive zakonske odredbe to ni na koji način ne sprečavaju. Pored sličnosti koja je neophodna, potrebno je samo da postoje dovoljne indicije da je [podnosilac predstavke] izvršio data krivična dela.

Sud je stoga mišljenja da se i dalje može razmatrati, u vezi sa svim krivičnim delima na kojima je javni tužilac zasnovao svoj [zahtev za izdavanje naloga za konfiskaciju], da li postoji dovoljno dokaza [da ih je podnosilac predstavke počinio].

Presudom od 29. januara 1999. godine Apelacionog suda 's-Hertogenbosch, [podnosilac predstavke] je osuđen za ...

Shodno članu 36e Krivičnog zakona, mora se ispitati da li je, i ako jeste do koje mere, podnosilac predstavke nezakonito stekao korist – uključujući uštedu u troškovima – putem ili iz imovinske koristi stečene iz krivičnih dela koja su dokazana, iz sličnih krivičnih dela ili drugih krivičnih dela za koje postoji dovoljno posrednih dokaza da ih je okrivljeni počinio i za koja se može izreći novčana kazna pete kategorije.

Sud zaključuje da je [podnosilac predstavke], ne samo na nezakonit način stekao korist iz gore navedenih krivičnih dela... koja su dokazana, već i iz sledećih sličnih krivičnih dela, što je sve navedeno u prvom pozivu na sud koji je uručen [podnosiocu predstavke]... u vezi s [krivičnim delima] za koja postoji dovoljno indicija da ih je on izvršio.

Suma koju je odredio sud, kao iznos procenjene koristi koju je [podnosilac predstavke] ostvario, data je posle svakog navedenog krivičnog dela.

Tačka optužbe 2B prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 5:
Korist: 12.000 holandskih guldena;

Tačka optužbe 3 prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 23:
Korist: 3.102 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4b prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 10:
Korist: 12.500 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4c prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 13:
Korist: 8.000 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4d prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 16:
Korist: 1.619 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4e prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 17:
Korist: 12.600 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4f prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 20:
Korist: 17.637 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4g prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 22:
Korist: 4.222 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4h prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 27:
Korist: 30.670 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4i prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 31:
Korist: 20.000 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4m prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 43:
Korist: 11.354 holandskih guldena.

Sud će utvrditi procenjenu korist koju je [podnosilac predstavke] stekao iz krivičnih dela koja su dokazana, shodno presudi Regionalnog suda u sledećim iznosima:

Tačka optužbe 1 prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 3:
Korist: 3.789 holandskih guldena;

Tačka optužbe 4 prvog poziva na sud, koja se pominje kao slučaj 9:
Korist 10.000 holandskih guldena;

Sud stoga utvrđuje iznos procenjene koristi koju je [podnosilac predstavke] stekao na nezakonit način na iznos od 147.493 holandskih guldena.

Sud je izvršio procenu nelegalno stečene koristi [podnosioca predstavke] na osnovu, *inter alia*, izveštaja od 4. septembra 1998. godine koji je sačinila Jedinica za organizovani kriminal, Finansijski odsek/BFO Odeljenja za istraživanje krivičnih dela Regionalne policijske uprave za jugoistočni Brabant (br. PL2219/98-050011), naročito u pogledu obračuna imovinske koristi koja je stečena od ukradene robe i raspodele imovinske dobiti među licima koja su u tome učestvovala.

Dokazno sredstvo koje je sud koristio dato je u dodatku, kako je pomenuto u članu 365a i 365b Zakonika o krivičnom postupku (*Wetboek van Strafvordering*); Ovaj dodatak se nalazi u prilogu ove presude...

Tokom žalbenog postupka iznete su tvrdnje od strane [podnosioca predstavke] i u njegovo ime da on nikada nije dobio novčanu nadoknadu za učestvovanje u krivičnim delima u koje je bio umešan. Sud je odbacio ovaj argument, budući da se, na osnovu gore navedenih dokaza, sud uverio da je [podnosilac predstavke] bio deo grupe ljudi koja je sistematski i na vrlo unosan način bila umešana, u krađu skupe robe iz kamiona, te da je potpuno neuverljivo to da [podnosilac predstavke] nije dobio svoj deo imovinske koristi stečene od te robe, koja je očigledno bila prodavana za pozamašan novac, što se može zaključiti iz pomenutih dokaznih sredstava..."

15. Policijski izveštaj od 4. septembra 1998. godine koji je priključen ovoj presudi, u svom relevantnom delu glasi:

„Utvrđivanje nezakonito stečene koristi:

A. Slučajevi gde je poznata količina novca koja je stečena

Početna tačka za utvrđivanje količine nezakonito stečene koristi, shodno članu 36e Krivičnog zakonika, jeste ona korist koju je stvarno steklo osumnjičeno/osuđeno lice.

U nekoliko incidenata, koji su bili predmet istrage, iz snimljenih prisluškivanih razgovora i/ili izjava vidi se iznos novca koji su primaoci ukradene robe plaćali kradljivcima i/ili drugim primaocima ukradene robe za ukradenu robu.

Ovi iznosi su pripisani, kao nezakonito stečena dobit, počiniocu (počiniocima) i onda kada je to slučaj zahtevao ravnomerno raspodeljivani između lica koja su bila umešana.

Relevantni troškovi koje je (su) načinio (načinili) osumnjičeni uzeti su u obzir.

B. Slučajevi gde nije poznata količina novca koja je stečena

Sledeće je očigledno iz krivične istrage:

Iz priloženih prisluškivanih razgovora (dodatak 3) čini se da je ... primalac ukradene robe F.T. kradljivcima platio 25% od velikoprodajne cene...

Iz priloženih prisluškivanih razgovora (dodatak 4) čini se da je primalac ukradene robe (E.V.), pri obračunu shodno uobičajenoj praksi, zaračunavao jednu petinu. To najverovatnije podrazumeva jednu petinu maloprodajne cene ... U slučajevima gde nema tačnih podataka o sumama novca koje su kradljivci i/ili primaoci ukradene robe dobijali, nezakonito stečena dobit je obračunavana na osnovu velikoprodajne nabavne cene, izuzimajući PDV (porez na dodatu vrednost), ukradene robe.

Obračun u vezi s kradljivcima

U pogledu slučajeva kada se iznos koji su primaoci ukradene robe plaćali kradljivcima ne vidi iz rezultata istrage, pretpostavilo se da se radi o iznosu od 25% od velikoprodajne nabavne cene ukradene robe, izuzimajući PDV, koji je isplaćivan kradljivcima.

Primenom ovog načina obračuna, dolazi se do nižeg iznosa nezakonito stečene koristi nego primenom obračuna koji se zasniva na 25% od velikoprodajne vrednosti ili 20% maloprodajne cene u zavisnosti od slučaja. To ide u korist osumnjičenog (osumnjičenih).“

16. U pogledu tačaka optužnice 2B, 3, 4b-i i 4m, kao što je navedeno u prvom pozivu na sud izdatih u predmetu podnosioca predstavke, izveštaj od 4. septembra 1998. godine – u meri u kojoj je ovaj akt korišćen kao dokaz od strane Apelacionog suda u postupku konfiskacije – sadrži iskaz da je podnosilac predstavke, u prvostepenom postupku, osuđen po optužbi. Iz ovog izveštaja se dalje vidi da je, u pogledu svih ovih tačaka optužbe, nezakonito stečena dobit uglavnom procenjivana na osnovu sadržaja prisluškivanih razgovora u kojima su učesnici (kradljivci i lica koja su preuzimala ukradenu robu) razgovarali o novcu u vezi s ukradenom robom, o nekoj ukradenoj robi koja se nalazila u domovima nekih od počinitelaca i o velikoprodajnoj nabavnoj vrednosti ukradene robe.

17. Podnosilac predstavke je Vrhovnom sudu (*Hoge Raad*) podneo žalbu za poništenje presude od 30. marta 2001. godine, žaleći se između ostalog i na to da izdavanje naloga za konfiskaciju u vezi s krivičnim delima za koja je oslobođen optužbi, predstavlja povredu njegovog prava da bude smatran nevinim dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona, što je zajemčeno stavom 2 člana 6 Konvencije.

18. U svom savetodavnom mišljenju, Glavni prokurator Vrhovnog suda je smatrao – na osnovu razloga koje je Sud dao u svojoj presudi u predmetu *Phillips v. the United Kingdom* (br. 41087/98, stavovi 31, 33 i 35, ECHR 2001-VII) – da se delokrug stava 2 člana 6 Konvencije, uopšteno govoreći, ne odnosi na postupak o konfiskaciji, ali da to ne utiče na obavezu da se utvrdi da li je usled određenih okolnosti u predmetu podnosioca predstavke bez obzira na sve, proisteklo neko pitanje, shodno stavu 2 člana 6. Po ovoj tački, Glavni prokurator je smatrao, na osnovu sveobuhvatne analize prakse Suda, shodno stavu 2 člana 6, da je proisteklo pitanje koje se odnosi na zaključak Apelacionog suda da ima dovoljno indicija koje ukazuju na to da je podnosilac predstavke počinio krivična dela koja su slična onim krivičnim delima za koja je bio osuđen, podrazumevao i utvrđivanje „krivice“, imajući u vidu da je podnosilac predstavke oslobođen krivice u pogledu tih i sličnih krivičnih dela.

19. Glavni prokurator je primetio da je Apelacioni sud zaključio da, bez obzira na oslobađajuću presudu, postoje dovoljne indicije o tome da je podnosilac predstavke počinio ona krivična dela za koja je oslobođen krivične odgovornosti. Po njegovom mišljenju, ovo je nespojivo s opštim pravilom – koje je potvrdio Sud u svojoj presudi u predmetu *Asan Rushiti v. Austria* (br. 28389/95, stav 31, od 21. marta 2000. godine) – da je po izricanju pravosnažne oslobađajuće presude, čak i naglas izgovorena sumnja u nevinost optuženog nedopustiva i nespojiva sa stavom 2 člana 6. Štaviše, Apelacioni sud je svoje zaključke u postupku za konfiskaciju zasnovao na dokazima koji su očigledno nedovoljni da bi se obezbedila krivična osuda, što je rezultiralo odlukom izrečenom podnosiocu predstavke koja je toliko oštra da bi trebalo da se smatra „kaznom”, u smislu stava 1 člana 7 Konvencije. Uzimajući u obzir i to da je Apelacioni sud svoje zaključke u vezi s činjenicom da postoji dovoljno indicija da je podnosilac predstavke počinio slična krivična dela, zasnovao na ubedljivoj, a ipak kasnije poništenoj presudi koju je izrekao Regionalni sud, Glavni prokurator je smatrao da je zaključak da je došlo do povrede stava 2 člana 6 bio neizbežan. Po njegovom mišljenju, mogućnost da se izrekne nalog za konfiskaciju, shodno stavu 2 člana 36e Krivičnog zakonika, je ograničena na krivična dela koja nisu uključena u optužbu koja je podignuta, kao što su krivična dela priključena uz sudski poziv (*ad informandum gevoegde feiten*) ili druga krivična dela koja su očigledna iz spisa tog predmeta (*andere feiten die blijken uit het proces-verbaal*), kao što se pominje u Eksplanatornom memorandumu, u vezi sa stavom 2 člana 36e Krivičnog zakonika. Shodno tome, on je Vrhovnom sudu dao savet da prihvati žalbu podnosioca predstavke, u skladu sa stavom 2 člana 6 Konvencije, za poništavanje presude od 30. marta 2001. godine i da prosledi slučaj drugom Apelacionom sudu koji će ponovo odlučivati po žalbi podnosioca predstavke.

20. Vrhovni sud je 1. aprila 2003. godine odbacio žalbu podnosioca predstavke za kasaciju. U relevantnom delu, Sud je zaključio sledeće:

„3.3. U svojoj presudi od 22. maja 2001. godine, NJ [*Nederlandse Jurisprudentie* – Zbirka sudskih odluka Holandije] 2001, br. 575, Vrhovni sud je zaključio sledeće:

- Odredbe člana 36e Krivičnog zakonika i [članovi 551b – 511i] Zakonika o krivičnom postupku odnose se na izricanje mere licu koje je osuđeno za kažnjivo krivično delo, tačnije za obavezu plaćanja određenog iznosa Državi, u svrhu izvršenja konfiskacije nezakonito stečene dobiti. To ne predstavlja kaznu, već meru (*maatregel*) koja ima za cilj lišavanje tog lica nezakonito stečene dobiti. Činjenica da je izricanju te mere dato mesto u krivičnom postupku ne može izmeniti njeno posebno svojstvo.

- To posebno svojstvo je izraženo i u zahtevima koji su predviđeni prilikom njenog izricanja. Ovi zahtevi su manje strogi od onih koji moraju biti zadovoljeni da bi se izrekla [krivično-pravna] sankcija. Stoga, pravila dokazivanja koja se primenjuju u krivičnim postupcima nisu primenjiva u celosti. Shodno tome, ona krivična dela koja pripadaju krivičnoj optužbi koja je rezultirala oslobađajućom presudom i dalje mogu da budu osnov za izricanje mere (konfiskacije). Takođe, u jednom takvom predmetu, sud mora utvrditi da postoji dovoljno indicija da je data osoba izvršila slično krivično delo ili slična krivična dela, iz stava 2 člana 36e Krivičnog zakonika, za koje/koja se može izreći novčana kazna koja spada u petu kategoriju, ili da je moguće da su druga slična krivična dela, iz stava 3 člana 36e Krivičnog zakonika, na neki način rezultirala nezakonitim sticanjem koristi od strane tog lica. Takvom utvrđivanju prethodi postupak koji je uređen članovima

511b *et seq.* Zakonika o krivičnom postupku. Ovo služi kao jedna vrsta garancija da će sud, koji odlučuje o zahtevu za izdavanje naloga za konfiskaciju koji je podneo javni tužilac, to učiniti samo pošto je razmotrio i zaključio da su se stekli zakonski uslovi, uključujući i to da li postoje indicije, u smislu drugog stava [člana 36e], ili da li postoji verovatnoća, u smislu trećeg stava [člana 36e].

- Iz gore navedenog sledi da okolnost da je osumnjičeni oslobođen krivične odgovornosti za određeno krivično delo ne predstavlja automatski prepreku da se ta krivična dela tretiraju, u kontekstu postupka konfiskacije, kao „slična krivična dela” ili „krivična dela za koja se može izreći novčana kazna koja spada u petu kategoriju” – iz stava 2 člana 36e Krivičnog zakonika.

3.4 Vrhovni sud želi da doda da ovo nije nespojivo sa stavom 2 člana 6 Konvencije, budući da postupak, shodno članovima 511b *et seq.* Zakonika o krivičnom postupku, daje mogućnost datom licu da se brani, uključujući i mogućnost da tvrdi da ne postoje dovoljno uverljive indicije da je [on] izvršio slično krivično delo ili slična krivična dela za koja se može izreći novčana kazna koja spada u petu kategoriju, u smislu stava 2 člana 36e Krivičnog zakonika, ili da nije verovatno da su druga zakonom kažnjiva krivična dela, u smislu stava 3 člana 36e Krivičnog zakonika, rezultirala time da je on stekao korist i razloge zašto je to tako. Činjenica da se postupak posle... [zahteva za izdavanje naloga za konfiskaciju] mora posmatrati kao poseban deo ili nastavak istog krivičnog [postupka] koji može dovesti do osude i presude (vidi *Hoge Raad*, 5. decembar 1995. godine; NJ 1996; br. 411), ne zahteva bilo kakav drugi zaključak.

3.5 Budući da nije osporavano, kao i da nije očigledno da mogućnost koja se pominje u [gore navedenom stavu] 3.4 nije data u ovom predmetu, odluka Apelacionog suda ne predstavlja pogrešno tumačenje zakona. Imajući u vidu događaje tokom žalbenog postupka, što je i zabeleženo, odluka se smatra dovoljno obrazloženom.”

Ova odluka je objavljena u Zbirci sudskih odluka Holandije 2003. godine, br. 497.

21. Podnosilac predstavke je postigao dogovor s Centralnom sudskom upravom za naplatu kazni (*Centraal Justitiëel Incasso Bureau*) da odjednom plati EUR 10.000 a da ostatak iznosa plaća u mesečnim ratama koje iznose EUR 150.

B. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

22. Član 36e Krivičnog zakonika (*Wetboek van Strafrecht*) predviđa:

„1. Na zahtev javnog tužilaštva, svakom licu koje je osuđeno za krivično delo, može posebnom sudskom odlukom biti naloženo da plati određenu sumu novca Državi, kako bi se to lice lišilo svake nezakonito stečene koristi.

2. Takav nalog se može izdati protiv lica iz stava 1, koje je korist steklo uz pomoć ili od imovinske koristi stečene izvršenjem datog krivičnog dela ili sličnih krivičnih dela ili krivičnih dela za koja se može izreći novčana kazna koja spada u petu kategoriju, za koja postoji dovoljno indicija da ih je to lice počinilo.

3. Na zahtev javnog tužilaštva, svakom licu koje je proglašeno krivim za krivično delo koje je kažnjivo zakonom za koje se može izreći novčana kazna koja spada u petu kategoriju i protiv koga je, u vezi sa postojanjem osnovane sumnje da je lice počinilo to krivično delo, pokrenuta krivično-finansijska istraga (*strafrechtelijk financieel onderzoek*), može biti naloženo, posebnom sudskom odlukom, da plati određenu sumu novca Državi kako bi se to lice lišilo svake

nezakonito stečene koristi, ako postoji velika verovatnoća, uzimajući u obzir rezultate istrage, da su druga krivična dela dovela, na bilo koji način, do sticanja nezakonite koristi.

4. Sudija određuje iznos koji proceni da predstavlja nezakonito stečenu korist. U korist je uračunata i ušteda troškova. Vrednost robe za koju sud smatra da predstavlja deo nezakonito stečene koristi može biti procenjena kao njena tržišna vrednost u vreme donošenja odluke ili može biti procenjena, uzimajući u obzir dobitak koji se može ostvariti iznošenjem na javnu aukciju, ako se želi naplatiti taj iznos. Sud može odrediti da iznos koji treba platiti bude manji od procenjene koristi.

5. Pod rečju „roba” podrazumevaju se svi predmeti i imovinska prava.

6. Prilikom utvrđivanja iznosa za koji se smatra da predstavlja nezakonito stečenu korist, oduzimaju se sudski troškovi koje je sud dosudio u korist trećeg lica kao oštećenog.

7. Prilikom izdavanja naloga, u obzir se moraju uzeti i nalozi za plaćanje određene sume novca lišavanjem nezakonito stečene koristi, koji su naloženi tokom donošenja prethodnih odluka.”

23. Mogućnost da se neko lice liši imovinske koristi stečene kriminalnim aktivnostima je uvedena 1983. godine Zakonom o finansijskim kaznama (*Wet Vermogenssancties*). Zakon od 10. decembra 1992. godine o proširivanju mogućnosti primene mere lišavanja nezakonito stečene koristi i drugim finansijskim kaznama (*Wet tot verruiming van de mogelijkheden tot toepassing van de maatregel van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel en andere vermogenssancties*) je stupio na snagu 1. marta 1993. godine. Jedna od izmena koje je uveo ovaj zakon je odvajanje postupka koji se odnosi na mere lišavanja nezakonito stečene koristi od materijalnih krivičnih postupaka, između ostalog, u cilju sprečavanja situacija u kojima bi pitanja u vezi s nezakonito stečenom koristi zasenila suštinu i uticala na trajanje materijalnih krivičnih postupaka.

24. Zakonom je uspostavljen poseban postupak – odvojen od krivičnog postupka pokrenutog protiv osumnjičenog – za izdavanje naloga za konfiskaciju, shodno članu 36e Krivičnog zakonika. Ovaj poseban postupak je predviđen članovima 511b – 511i Zakonika o krivičnom postupku (*Wetboek van Strafvordering*). Odluka zakonodavnih vlasti da ovaj postupak na taj način uredi bila je usmerena na ukazivanje da se on odnosi na nastavak krivičnog gonjenja osuđenog lica, a svrha je da se utvrdi kazna koju bi trebalo izreći (*Kamerstukken* (Dokumenti Parlamenta) II, zasedanja 1989/90, 21.504, br. 3, str. 14). Postupak za izdavanje naloga za konfiskaciju nije osmišljen ili usmeren na utvrđivanje krivičnih optužbi ili krivične kazne, već na otkrivanje nezakonito stečene koristi, utvrđivanje njene novčane vrednosti i, pomoću sudski izdatog naloga za konfiskaciju, lišavanje korisnika ove nezakonito stečene imovinske koristi. Cilj kome se teži mogućim izdavanjem naloga za konfiskaciju može biti dvojak: prvo, da ispravi nezakonitu situaciju i drugo, da stvori jedan opšti efekat borbe protiv kriminala tako što će kriminal učiniti neprivlačnim zbog povećanog rizika od konfiskacije nezakonito stečene imovinske koristi.

25. Shodno stavu 1 člana 511b Zakonika o krivičnom postupku, zahtev za izdavanje naloga za konfiskaciju, shodno članu 36e Krivičnog zakonika, mora da podnese javni tužilac Regionalnom sudu, u što kraćem vremenskom roku, ne

dužem od dve godine od izricanja presude u krivičnom postupku od strane prvostepenog suda. Nije neophodno da prilikom podnošenja takvog zahteva presuda postane *res judicata*.

26. Stav 1 člana 311 Zakonika o krivičnom postupku obavezuje javnog tužioca da se izjasni, najkasnije do završne reči (*requisitoir*) pred prvostepenim sudom tokom krivičnog postupka, da li ima nameru da zatraži izdavanje naloga za konfiskaciju u slučaju da osuda bude izrečena. Svrha ove obaveze jeste da spreči situaciju u kojoj se osuđeno lice suočava sa zahtevom za izdavanje naloga za konfiskaciju, najkasnije dve godine od izricanja osuđujuće presude od strane prvostepenog suda, kao i da pojasni da postupak za izdavanje naloga za konfiskaciju ne predstavlja novo, drugo krivično gonjenje na osnovu istih činjenica, već da treba da bude shvaćeno kao poseban postupak i da krivično gonjenje ne prestaje s okončanjem materijalnog krivičnog postupka, već se nastavlja kroz postupak za izdavanje naloga za konfiskaciju.

27. Pojam „slično krivično delo ili dela”, shodno stavu 2 člana 36e Krivičnog zakonika, odnosi se na krivična dela koja su slična po prirodi onim krivičnim delima koja predstavljaju predmet krivičnog postupka koji je pokrenut protiv optuženog, kao što su na primer, krivična dela u vezi s prometom opojnih droga, imovinskim prekršajima, kao i krivična dela koja se odnose na falsifikovanje i prevaru.

28. Pravila o dokazima koja se primenjuju u krivičnim postupcima iz članova 338-344a Zakonika o krivičnom postupku, nisu primenjiva na postupak za izdavanje naloga za konfiskaciju. Tokom tog postupka, na javnom tužiocu je da ustanovi, *prima facie*, da li postoje dovoljno uverljive indicije da je dato lice izvršilo jedno ili više sličnih krivičnih dela, u smislu stava 2 člana 36e Krivičnog zakonika, stekavši nezakonitu korist. Na tom licu je da opovrgne tužiočeve tvrdnje. Sudija će doneti odluku na osnovu veće verovatnoće, što se može uporediti sa standardom dokazivanja koji se primenjuje u građanskim postupcima.

29. Činjenica da se pravila o dokazima koja su primenjiva u krivičnom postupku ne primenjuju na postupak za izdavanje naloga za konfiskaciju, ukazuje na to da – ako je tokom krivičnog postupka optuženi bio delimično optužen i delimično oslobođen optužbi koje su protiv njega podignute – sudija može, tokom kasnijeg postupka za izdavanje naloga za konfiskaciju, izdati nalog za konfiskaciju protiv tog lica, koji se ne zasniva samo na krivičnom delu (krivičnim delima) za koja je osuđen, već i na sličnom krivičnom delu (krivičnim delima) za koja mu je izrečena oslobađajuća presuda, ali u pogledu kojih se sudija uverio da, na osnovu veće verovatnoće, postoji dovoljno indicija da ih je on, pored svega, počinio.

30. Shodno članu 511f Zakonika o krivičnom postupku, sudija može izvesti procenu stvarnog iznosa nezakonito stečene koristi, shodno članu 36e Krivičnog zakonika, samo iz sadržaja „zakonskih sredstava dokaza” (*wettige bewijsmiddelen*). Član 339 Zakonika o krivičnom postupku definiše „zakonska sredstva za pribavljanje dokaza” kao lična zapažanja sudije, izjave optuženih, izjave svedoka, izjave sudskog veštaka kao i pisane materijale (kao što su, na primer, sudske odluke i zvanične beleške i evidencija). Međutim, za razliku od

uslova u krivičnom postupku, da se osuda može zasnivati samo na dokazima koje potvrđuju drugi dokazi, procena o iznosu nezakonito stečene koristi, u postupku za izdavanje naloga za konfiskaciju, može se zasnivati samo na dokaznom predmetu, kao što je, na primer, zvanična evidencija koja sadrži izjavu lica koje je osuđeno.

PRAVO

I. NAVODNO KRŠENJE STAVA 2 ČLANA 6 KONVENCIJE

31. Podnosilac predstavke se žalio da su izdatim nalogom za konfiskaciju povređena njegovog prava da bude smatran nevinim dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona, shodno stavu 2 člana 6 Konvencije, budući da je zasnovan na sudskom zaključku da je on stekao korist iz krivičnih dela za koja je dobio oslobađajuću presudu u krivičnom postupku koji je protiv njega pokrenut.

Stav 2 člana 6 Konvencije predviđa sledeće:

„Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.”

Država je poricala da je došlo do kršenja ove odredbe.

A. Prihvatljivost

32. Predstavka nije izrazito neosnovana, u smislu stava 3 člana 35 Konvencije, niti je neprihvatljiva iz nekih drugih razloga. Stoga se ona mora proglasiti prihvatljivom.

B. Meritum predstavke

1. Argumenti pred Sudom

33. Kada je upitana da prokomentariše da li je došlo do povrede stava 2 člana 6 izdavanjem naloga za konfiskaciju koji je, u najvećem delu, izrečen podnosiocu predstavke posle procene verovatne imovinske koristi stečene „sličnim krivičnim delima” za koja je oslobođen krivične optužbe, a ne posle izvršene analize koja bi ukazala da poseduje imovinu čije se poreklo ne može ustanoviti niti objasniti, Država je istakla da pomenuti nalog za konfiskaciju nije zasnovan na osnovu stava 3 člana 36e Krivičnog zakonika već na osnovu stavova 1 i 2 člana 36e. Dakle, prema domaćem zakonu, nije bilo nužno izvršiti analizu porekla imovine.

34. Imovinska korist na koju se odnosi nalog za konfiskaciju je obračunata pojedinačno za svaku nezakonitu transakciju. Podnosilac predstavke je stoga imao priliku da objasni, u vezi sa svakom transakcijom, odnosno opovrgne svoju umešanost u krivična dela koja su mu stavljena na teret.

35. Primenjena mera nije bila kaznena; njen cilj nije bio utvrđivanje krivice već da ponovo stvori *status quo ante* nakon izvršenja krivičnih dela. Shodno time, kriterijum za njenu primenu je bio blaži od onih koji se primenjuju u krivičnom postupku, u strogom smislu te reči.

36. Čak i ako je podnosilac predstavke morao da odgovara za bilo koju „krivičnu optužbu” u vezi s postupkom konfiskacije, uživao je garancije predviđene stavom 2 člana 6 Konvencije. Naročito se ne bi moglo tvrditi da se teret dokazivanja s tužilaštva prebacio na odbranu.

37. U svojoj suštini, ovaj predmet je sličan predmetu *Van Offeren v. The Netherlands* (odluka), br. 19581/04, od 5. jula 2005. godine. U oba slučaja, posle oslobađajuće presude usledio je postupak za konfiskaciju; ni u jednom ni u drugom predmetu utvrđivanje krivice nije bilo deo postupka za konfiskaciju; ono po čemu se ovaj predmet razlikuje od drugog jeste metod koji je korišćen za procenu nezakonito stečene koristi.

38. Podnosilac predstavke je ukazao na zaključke Apelacionog suda 's-Hertogenbosch da postoji „dovoljno indicija” da je on izvršio data krivična dela. Podnosilac predstavke je tvrdio da ovo predstavlja utvrđivanje njegove krivice suprotno stavu 2 člana 6, budući da je bio oslobođen krivice upravo za ta krivična dela.

39. Štaviše, nije izvršena komparativna analiza imovinskog stanja podnosioca predstavke tokom vremena, u njegovoj svojini nije pronađena bilo kakva imovina nepoznatog ili neobjašnjivog porekla.

40. Konačno, podnosilac predstavke je primetio da ni za jedno lice koje je zajedno s njim bilo optuženo za jedno ili više krivičnih dela za koja je i on bio optužen, nije tražena primena mere konfiskacije imovine u vezi s krivičnim delima za koja su presudom oslobođeni.

2. Ocena Suda

41. Sud ponavlja da će pravo na pretpostavku nevinosti, zajemčeno stavom 2 člana 6 Konvencije, biti prekršeno ako sudska odluka ili izjava nekog predstavnika vlasti, u odnosu na lice koje je optuženo za neko krivično delo, izražava mišljenje koje govori da je on kriv pre nego što se njegova krivica dokaže na osnovu zakona (vidi presudu u predmetu *Deweert v. Belgium* od 27. februara 1980. godine, Series A br. 35, stav 56; i presudu u predmetu *Minelli v. Switzerland* od 25. marta 1983. godine, Series A br. 62, stav 37). Povrh toga, delokrug stava 2 člana 6 nije ograničen samo na krivični postupak koji je u toku (vidi presudu u predmetu *Allenet de Ribemont v. France* od 10. februara 1995. godine, Series A br. 308, stav 35).

42. U nekim slučajevima, Sud je smatrao da se ova odredba može primeniti na sudske odluke koje su donete po donošenju oslobađajuće presude (vidi presude u predmetima *Šekanina v. Austria* od 25. avgusta 1993. godine, Series A br. 266-A, § 22, *Asan Rushiti v. Austria*, br. 28389/95, § 27, od 21. marta 2000. godine i *Lamanna v. Austria*, br. 28923/95 od 10. jula 2001. godine).

Presude u ovim predmetima ticale su se postupaka koji su se odnosili na stvari kao što su: obaveza optuženog da snosi sudske troškove i troškove krivičnog gonjenja, zahtev za nadoknadu njegovih nužnih troškova ili kompenzaciju za pritvor, za koje je zaključeno da predstavljaju posledicu i propratne okolnosti materijalnog krivičnog postupka.

43. Međutim, iako je jasno da stav 2 člana 6 uređuje krivični postupak u potpunosti, a ne samo ispitivanje merituma krivične optužbe, pravo na pretpostavku nevinosti, shodno stavu 2 člana 6, primenjuje se samo u vezi s određenim krivičnim delom za koje je neko lice „optuženo”. Tek kada se valjano dokaže da je optuženi zaista kriv za krivično delo, stav 2 člana 6 se ne može više primenjivati u vezi s tvrdnjama iznetim o karakteru i ponašanju optuženog, kao deo procesa izricanja presude, osim ako su priroda i intenzitet tih optužbi takvi da predstavljaju pokretanje nove „optužbe” u autonomnom tumačenju Konvencije, u smislu gore pomenutog stava 32 (vidi: *Phillips v. the United Kingdom*, br. 41087/98, stav 35, ECHR 2001-VII).

44. Sud je u određenom broju slučajeva bio spreman da se prema postupku za konfiskaciju, koji je usledio posle izricanja presude, odnosi kao prema delu procesa izricanja presude i samim tim prema nečemu što ne spada u delokrug stava 2 člana 6 (vidi posebno predmet *Phillips* koji je pomenut gore u tekstu, stav 34 i predmet *Van Offeren v. the Netherlands* (odluka), br. 19581/04, 5. jula 2005. godine). Ono što je zajedničko za ova dva predmeta jeste činjenica da je podnosilac predstavke bio osuđen za krivična dela koja su se odnosila na promet opojnih droga; da je podnosilac predstavke i dalje bio osumnjičen za još neka krivična dela u vezi s opojnim drogama; da je podnosilac predstavke posedovao određenu imovinu čije se poreklo nije moglo dokazati; da se osnovano sumnjalo da je ta imovina stečena nezakonitim aktivnostima; i da podnosilac predstavke nije dao zadovoljavajuće alternativno objašnjenje.

45. Ovaj predmet ima još neke odlike koje ga razlikuju od predmeta *Phillips* i *Van Offeren*.

46. Pre svega, Apelacioni sud je zaključio da je podnosilac predstavke stekao nezakonitu korist od pomenutih kriminalnih aktivnosti iako u ovom predmetu nije dokazano da poseduje bilo kakvu imovinu čije poreklo nije mogao adekvatno da obrazloži. Apelacioni sud je do ovog zaključka došao prihvatanjem zaključivanja na osnovu veće verovatnoće, koje se oslanja na mešavinu činjenica i procena koje su sadržane u policijskom izveštaju.

47. Sud smatra da „konfiskacija” koja je usledila posle izricanja osude – ili, ako se upotrebi isti izraz koji se koristi u Krivičnom zakoniku Holandije, „lišavanje nezakonito stečene koristi” – jeste mera (*maatregel*) koja je neprikladna za imovinu za koju se nije znalo da je u posedu date osobe, tim pre ako se data mera odnosi na ono krivično delo za čije izvršenje data osoba nije proglašena krivom. Ako nije van svake sumnje utvrđeno da je data osoba počinila to krivično delo, te ako se ne može činjenično utvrditi da je stečena neka korist, bilo nezakonita ili kakva druga, takva mera se može zasnivati samo na pretpostavci krivice. Teško da se ovo može smatrati saglasnim sa stavom 2 člana 6 (uporedi,

mutatis mutandis, presudu u predmetu *Salabiaku v. France* od 7. oktobra 1988. godine, Series A br. 141-A, strane 15-16, stav 28).

48. Drugo, za razliku od predmeta *Phillips* i *Van Offeren*, sporni nalog se odnosio upravo na ona krivična dela kojih je podnosilac predstavke bio oslobođen.

49. U presudi u predmetu *Asan Rushiti* (koji je naveden gore u tekstu, stav 31), Sud je naglasio da stav 2 člana 6 sadrži opšte pravilo da, posle izricanja pravosnažne oslobađajuće presude, čak i samo glasno iskazana sumnja u nevinost optuženog više nije prihvatljiva.

Zaključak Apelacionog suda, međutim, ide korak dalje od glasnog iskazivanja puke sumnje. Ono predstavlja utvrđivanje krivice podnosioca predstavke a da pri tom sam nije „proglašen krivim na osnovu zakona” (uporedi *Baars v. the Netherlands*, br. 44320/98, stav 31, 28. oktobar 2003. godine).

51. Shodno tome, došlo je do povrede stava 2 člana 6.

II. PRIMENA ČLANA 41 KONVENCIJE

52. Član 41 Konvencije predviđa:

„Kada Sud utvrdi prekršaj Konvencije ili protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo delimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.”

A. Šteta

53. U pogledu materijalne štete, podnosilac predstavke je tražio da bude oslobođen naloga za konfiskaciju. Pod ovim on podrazumeva da bi iznosi koje je platio, shodno nalogu za konfiskaciju, trebalo da mu budu vraćeni u iznosu koji premašuje EUR 6.347,93 – finansijska korist stečena izvršenjem krivičnih dela za koje je valjano bio proglašen krivim – i da treba ukinuti obavezu prema kojoj on ima da plati ostatak određenog iznosa. Alternativno, on je zahtevao odgovarajuće iznose novca.

54. Podnosilac predstavke je tražio EUR 10.000 na ime nematerijalne štete. Obaveza, shodno nalogu za konfiskaciju, da ostatak određenog iznosa mora da plaća u ratama, mu je veoma otežala da započne novi život, te su kao rezultat toga on i njegova porodica propatili.

55. Država je osporila ove zahteve.

56. Sud je saglasan da podnosilac ima pravo da traži povraćaj iznosa iz naloga za konfiskaciju, ukoliko je on plaćen i ako se odnosi na ona krivična dela za čije izvršenje mu je izrečena oslobađajuća presuda. Međutim, budući da se čini da je podnosilac predstavke plaćanje vršio u ratama i da deo ukupnog iznosa još uvek nije u potpunosti plaćen, Sud nije u situaciji da izračuna tačan iznos.

B. Sudski i drugi troškovi

57. Podnosilac predstavke je potraživao ukupan iznos od EUR 7.497, uključujući i PDV, koji je u vidu računa podneo njegov advokat g. Lina, koji mu je pomagao u postupku pred domaćim sudovima i koji je u postupku pred Sudom imao savetodavno svojstvo. Povrh toga, on je tražio iznos od EUR 6.935,72, uključujući i PDV, koji je u vidu računa podnela njegov advokat, gđa Spronken, koja je bila njegov zastupnik pred Sudom.

58. Država smatra da su ovi zahtevi neosnovani. Država je primetila da je podnosilac predstavke imao mogućnost da koristi pravnu pomoć tokom postupaka pred domaćim sudovima kao i tokom postupka pred Sudom.

C. Odluka Suda

59. U okolnostima ovog predmeta, Sud smatra da pitanje primene člana 41 još uvek nije spremno da se o njemu odlučuje. Stoga je potrebno rezervisati stvar u potpunosti, uzimajući u obzir mogućnost dogovora između tužene Države i podnosioca predstavke (pravilo 75 stavovi 1 i 4 Poslovnika Suda).

IZ TOG RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO,

1. *Proglašava* predstavku prihvatljivom;
2. *Zaključuje* da je došlo do povrede stava 2 člana 6 Konvencije;
3. *Zaključuje* da pitanje primene člana 41 Konvencije još uvek nije spremno da se o njemu odlučuje;

Shodno tome,

(a) *zadržava* dato pitanje;

(b) *poziva* Državu i podnosioca predstavke da podnesu, u roku od tri meseca od dana pravnosnažnosti presude, shodno stavu 2 člana 44 Konvencije, svoja zapažanja u pisanom obliku, a posebno, da obaveste Sud o bilo kom dogovoru koji će eventualno postići;

(c) *zadržava* dalji postupak i *poverava* Predsedniku Veća ovlašćenje da isti odredi ako za tim bude potrebe.

Sačinjeno na engleskom i dostavljeno u pisanom obliku 1. marta 2007. godine, u skladu sa stavovima 2 i 3 pravila 77 Poslovnika Suda.

Santiago KVESADA
Sekretar

Boštjan M. ZUPANČIĆ
Predsednik

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

TREĆE ODELJENJE

PREDMET GERINGS protiv HOLANDIJE

(Predstavka br. 30810/03)

PRESUDA

(Pravično zadovoljenje)

STRAZBUR

14. februar 2008. godine

KONAČANA VERZIJA

14. maj 2008. godine

Ova presuda će postati konačna pod uslovima koji su predviđeni stavom 2 člana 44 Konvencije. Ona može biti predmet redaktorskih izmena.

U predmetu Gerings protiv Holandije,

Evropski sud za ljudska prava (Treće Odeljenje), zasedajući u Veću u čijem sastavu su bili:

Boštjan M. ZUPANČIĆ, *Predsednik*,
Kornelius BIRSAN (*CORNELIUS BÎRSAN*),
Elizabet FURA-SANDŠTROM (*ELISABET FURA-SANDSTRÖM*)
Alvin ĐULUMIJAN (*ALVIN GYULUMYAN*),
Egbert MIJER (*EGBERT MYJER*),
David TOR BJORGVINSON (*DAVID THÓR BJÖRGVINSSON*),
Izabela BERO-LEFEVR (*ISABELLE BERRO-LEFÈVRE*), *sudije*,
i Santiago KVESADA (*Santiago QUESADA*), *Sekretar*,

Posle rasprave na sednici zatvorenoj za javnost 24. januara 2008. godine,
Izriče sledeću presudu koja je usvojena istog dana:

POSTUPAK

1. Predmet je formiran na osnovu predstavke (br. 30810/03) protiv Kraljevine Holandije, koja je podneta Sudu, shodno članu 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: „Konvencija”) 23. septembra 2003. godine od strane holandskog državljanina g. Gerardusa Antoniusa Marinusa Geringsa (*Gerardus Antonius Marinus Geerings*) (u daljem tekstu: „podnosilac predstavke”).

2. U presudi izrečenoj 1. marta 2007. godine (u daljem tekstu: „glavna presuda”) Sud je zaključio da je došlo do povrede stava 2 člana 6 Konvencije utoliko što je nalog za konfiskaciju, koji je izdat 30. marta 2001. godine, predstavljao utvrđivanje krivice podnosioca predstavke, iako on nije „proglašen krivim na osnovu zakona” u onom smislu u kom se to odnosi na imovinu za koju se nije znalo da je u vlasništvu podnosioca predstavke i na optužbe kojih je on bio oslobođen.

3. Shodno članu 42 Konvencije, podnosilac predstavke je putem pravičnog zadovoljenja tražio sledeće: u pogledu materijalne štete, iznos novca koji odgovara plaćenom i plativom iznosu prema nalogu za konfiskaciju za koji je Sud zaključio da predstavlja povredu njegovog prava, u skladu s Konvencijom; u pogledu nematerijalne štete, tražio je EUR 10.000, uz nadoknadu sudskih i ostalih troškova.

4. Budući da se nisu stekli uslovi da se donese odluka o pitanju primene člana 41 Konvencije, Sud ga je zadržao i pozvao Državu i podnosioca predstavke da u roku od tri meseca podnesu svoje primedbe po tom pitanju u pisanom obliku, a posebno da obaveste Sud o bilo kom dogovoru koji su eventualno postigli (stav 59 i tačka 3 odredbi Poslovnika Suda). Nakon toga, Predsednik je produžio period od tri meseca, kako bi omogućio da postupak relevantan za to pitanje i koji je ostao pred Sudom bude okončan pred domaćim sudom.

5. Podnosilac predstavke i Država su uložili svoje primedbe.

6. Uz primedbe podnosioca predstavke priključena je i kopija odluke donete 27. septembra 2007. godine od strane Apelacionog suda 's-Hertogenbosch (*gerechtshof*) u kojoj je taj sud, u postupku koji je pokrenuo tužilac (*advocaat-generaal*), smanjio iznos naveden u nalogu za konfiskaciju, koji je izdat 30. marta 2001. godine, na EUR 6.257,18. Uzimajući tu odluku u obzir, podnosilac predstavke je povukao svoj zahtev u vezi s naknadom materijalne štete.

7. Država je u svojim primedbama preuzela obavezu da podnosiocu predstavke isplati sumu koja nadmašuje gore navedeni iznos od EUR 6.257,18, u skladu s odlukom Apelacionog suda.

ČINJENICE

8. Savet za pravnu pomoć (*Raad voor Rechtsbijstand*) je 23. oktobra 2003. godine dao uslovno odobrenje za pravnu pomoć u pogledu pristupka pred Sudom. To odobrenje je formulisano na sledeći način:

„Odobrenje pravne pomoći je uslovno. [Savet za pravnu pomoć] ne daje bilo kakvo konačno odobrenje pravne pomoći ako se po isteku pružanja pravne pomoći ispostavi da su finansijska sredstva [podnosioca predstavke] tolika da premašuju ograničenja koja su predviđena i koja su u skladu sa [Zakonom o pravnoj pomoći (*Wet op de rechtsbijstand*)] ili ako troškove pravne pomoći nadoknadi treća strana.”

9. Član 12 Zakona o pravnoj pomoći, u relevantnom delu koji se odnosi na pitanja koja su još uvek pred Sudom, predviđa:

„...“

2. Pravna pomoć se ne pruža u slučaju da se:

...“

f. pravni interes u pitanju podnese međunarodnom telu kome je ugovorom poveren jurisdikcioni zadatak (*een bij verdrag met rechtspraak belast internationaal college*) ili sličnom međunarodnom telu, a to telo samo po sebi predviđa mogućnost potraživanja u pogledu nadoknade za pružanje pravne pomoći (*in een aanspraak op vergoeding van rechtsbijstand voorzien*); ...”

PRAVO

10. Član 41 Konvencije predviđa:

„Kada Sud utvrdi prekršaj Konvencije ili protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo delimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.”

A. Šteta

11. Sudu po ovoj tački ostaje samo da donese odluku o zahtevu podnosioca predstavke u vezi s nematerijalnom štetom, budući da je pitanje materijalne štete sada rešeno.

12. Podnosilac predstavke je tražio EUR 10.000 na ime nematerijalne štete. Obaveza da iznos isplaćuje u ratama, shodno nalogu za konfiskaciju, otežala mu je mogućnost da započne novi život, pa su stoga on i njegova porodica propatili.

13. Država je navela da podnosilac predstavke ni na koji način nije bio sprečen da radi i zarađuje za život. Smatrali su da je presudom Suda podnosiocu predstavke pruženo pravično zadovoljenje. Alternativno, smatrali su da je iznos koji podnosilac predstavke tražio bio preteran.

14. Sud smatra da je podnosilac predstavke pretrpeo nematerijalnu štetu koja se ne može popraviti samo utvrđivanjem povreda njegovih prava shodno Konvenciji. Stoga je novčana naknada primerena.

15. Dajući ocenu zasnovanu na načelima pravičnosti, Sud dosuđuje podnosiocu predstavke iznos od EUR 1.000, uvećan za poreze koji će se eventualno zaračunati.

B. Sudski i ostali troškovi

1. Postupci pred domaćim sudovima pre podnošenja predstavke Sudu

16. Podnosilac predstavke je podneo račun bez priloženog obrazloženja troškova u iznosu od EUR 3.675, uvećan za porez na dodatu vrednost (PDV), na ime pravne pomoći i kancelarijskih troškova u vezi s postupkom pred Vrhovnim sudom Holandije (*Hoge Raad*).

17. Država tvrdi da je podnosilac predstavke dobio pravnu pomoć od domaćih organa vlasti na ime tog postupka.

18. Pravilo 60 Pravilnika Suda u relevantnom delu predviđa sledeće:

„1. Podnosilac predstavke koji želi da dobije odluku o pravičnom zadovoljenju, shodno članu 42 Konvencije, u slučaju da Sud utvrdi da je došlo do

povrede njegovih ili njenih prava garantovanih Konvencijom, mora u tu svrhu podneti zahtev za naknadu.

2. Podnosilac predstavke mora da podnese Sudu pojedinosti svih zahteva, navedene po stavovima, zajedno s merodavnom dokumentacijom ili potvrđama, u vremenskom roku koji je određen za podnošenje pismenog podneska o osnovanosti zahteva, osim ako Predsednik Veća ne odredi drugačije.

3. Ako podnosilac predstavke ne ispuni sve uslove navedene u prethodnim stavovima, Veće može odbaciti zahtev u celosti ili delimično. ...”

19. Sud primećuje da podnosilac predstavke nije podneo raščlanjeni pregled stavki u vremenskom roku koji je određen u tu svrhu. Uzimajući u obzir stav 3 pravila 60, Sud stoga odbacuje zahtev podnosioca predstavke u vezi s nadoknadom sudskih i drugih troškova koji su nastali tokom postupka pred domaćim sudovima.

2. Postupak pred Sudom

20. Podnosilac predstavke je podneo sledeće zahteve koji su se odnosili na nadoknadu sudskih i drugih troškova nastalih tokom postupka pred Sudom u Strazburu:

(a) Za pomoć koju mu je pružila gđa Spronken, njegov ovlašćeni predstavnik pred Sudom, tokom faze utvrđivanja osnovanosti predstavke, detaljno raščlanjen račun za honorar u iznosu od EUR 5.828,33 uvećan za PDV, za rad u trajanju od ukupno dvadeset i dva sata i dvadeset i pet minuta po ceni od EUR 260 na sat. U to spada priprema i predstavljanje predstavke, priprema i podnošenje podneska podnosioca predstavke, kao i prepiska sve do početka decembra 2005. godine;

(b) Za pomoć koju mu je pružio g. Lina, advokat podnosioca predstavke pred Vrhovnim sudom, tokom faze utvrđivanja osnovanosti predstavke, račun bez obrazloženja troškova za honorar u iznosu od EUR 2.500, uvećan za EUR 125 za kancelarijske troškove, bez PDV-a;

(c) Za pomoć koju mu je pružila gđa Spronken posle početka decembra 2005. godine, detaljno raščlanjen račun za honorar u iznosu od EUR 1.933,75 za rad u trajanju od sedam sati i pet minuta po ceni od EUR 260 na sat, uvećan za 5% za kancelarijske troškove, bez PDV-a. U ovo spadaju prepiska s podnosiocem predstavke i sa g. Linom u periodu od decembra 2005, kao i postupak za pravično zadovoljenje.

21. Država je ukazala Sudu na njihovu odluku o dodeli nadoknade za pravnu pomoć u postupku pred Sudom u Strazburu. Takođe su se pozvali i na svoje pismo od 3. februara 2004. godine u predmetima *Nakach v. the Netherlands*, (br. 5379/02, od 30. juna 2005. godine) i *Visser v. the Netherlands* (br. 26668/95, stav 59, od 14. februara 2002. godine).

22. Pismo Države od 3. februara 2004. godine u predmetu *Nakach* ne nalazi se u spisima ovog predmeta. Bilo bi protivno principima koji uređuju

sudske postupke kada bi Sud uzeo u obzir neki dokument koji je podnela jedna strana a o kome druga strana nema nikakva saznanja.

23. Sledeće što treba uzeti u obzir jeste argument Države da je podnosilac predstavke dobio pravnu pomoć, shodno domaćem zakonodavstvu, pa stoga nema pravo na bilo kakvu nadoknadu koju bi Sud dosudio.

24. U predmetu *Visser v. the Netherlands*, Sud je odbio zahtev podnosioca predstavke koji se odnosio na sudske i druge troškove koji su nastali pred domaćim sudovima, budući da je podnosilac predstavke ili dobio ili mogao da dobije pravnu pomoć na teret države do određenog iznosa. Sud je iz različitih razloga već odbio da dosudi nadoknadu u vezi sa sudskim i drugim troškovima, traženu u vezi s postupcima pred domaćim sudovima. Stoga, presedan u predmetu *Visser* nije relevantan.

25. Treba takođe uzeti u obzir i to da je pružanje pravne pomoći u pogledu postupka pred ovim Sudom (vidi gore navedeni stav 8) odobreno u zavisnosti od finansijske situacije podnosioca predstavke pri kraju ovog postupka, kao i na osnovu činjenice da podnosilac predstavke nije dobio naknadu troškova s bilo koje druge strane. Takođe se čini da član 12 Zakona o pravnoj pomoći, kao relevantan za ovaj predmet (vidi gore navedeni stav 9), oslobađa organe vlasti koji su odgovorni za pružanje pravne pomoći odgovornosti da to učine ako ovaj Sud podnosiocu predstavke dosudi nadoknadu sudskih i drugih troškova. Budući da je tako, te s obzirom na to da u ovu svrhu ne postoji bilo šta što nije valjano u stavu domaćeg zakonodavstva, Sud ne može smatrati da mu je zabranjeno da takvu nadoknadu i dosudi.

26. Ostaje da Sud dosudi nadoknadu.

27. U pogledu gore navedene tačke (b), Sud ponovo primećuje da ne postoji raščlanjen pregled troškova po stavkama. Stoga se ovaj deo zahteva odbacuje, shodno stavu 3 pravila 60.

U vezi s tačkama (a) i (c), Sud prihvata da troškovi koje podnosilac predstavke potražuje jesu zaista i nužno nastali. Međutim, cena od EUR 260 na sat premašuje ono što je Sud spreman da razmotri kao razuman iznos u pogledu visine honorara.

29. Na osnovu proračuna koji se zasniva na radu u trajanju od dvadeset i devet i po sati koji je priložila gđa Spronken, Sud smatra da je opravdano dosuditi podnosiocu predstavke iznos od EUR 5.250, bez PDV-a, na ime sudskih i drugih troškova nastalih tokom postupka pred Sudom u Strazburu.

3. Postupci pred domaćim sudovima po izricanju presude Suda po pitanju merituma predstavke

30. Pošto je Sud izrekao svoju presudu o suštini predstavke, podnosilac je zatražio dozvolu da obustavi plaćanje koje je on u to vreme i dalje vršio shodno nalogu za konfiskaciju. Javno tužilaštvo je kasnije pokrenulo postupak pred Apelacionim sudom 's-Hertogenbosch, u cilju ublažavanja naloga za konfiskaciju.

31. Podnosilac predstavke je podneo zahteve za troškove koji su nastali u vezi s tim. Ti zahtevi se zasnivaju na sledećem:

(a) račun bez obrazloženja za honorar od g. Line u iznosu od EUR 2.378,83 na ime pravne pomoći „u vezi sa suspenzijom izvršenja presude Apelacionog suda 's-Hertogenbosch koja se odnosila na presudu Evropskog suda od 1. marta 2007. godine” uvećan za iznos od EUR 118,94 na ime kancelarijskih troškova, bez PDV-a;

(b) račun za honorar s detaljno raščlanjenim pregledom stavki u vezi s postupkom za ublažavanje naloga za konfiskaciju, u iznosu od EUR 2.100,85, uvećan za PDV, na ime 10,25 sati rada advokata podnosioca predstavke.

32. U vezi s tačkom (a), podnosilac predstavke je podneo kopije pisama koja je g. Lina poslao Centralnoj sudskoj upravi za naplatu kazni (*Centraal Justitiëel Incasso Bureau*), od 26. marta i 8. maja 2007. godine, odgovore Uprave na ta pisma i neke dopise čije kopije nisu podnete kao i kopije korespondencije između g. Line i gđe Spronken. Sud izražava sumnju u neophodnost pokušaja da se postigne suspenzija isplata, koje su tražene od podnosioca predstavke pre pravosnažnosti presude (1. juna 2007. godine), tim pre što su ovi iznosi mogli na kraju biti povraćeni. U svakom slučaju, Sud ne shvata kako ovih nekoliko dopisa mogu da opravdaju iznos koji se na osnovu njih traži. Bilo kako bilo, u nedostatku raščlanjenog pregleda stavki, Sud smatra da je primereno da odbaci ovaj osnov za zahtev, u smislu stava 3 pravila 60.

33. Kada je reč o tački (b), trebalo bi zapaziti da postupak za ublažavanje naloga za konfiskaciju nije bio ništa drugo do način koji je tužena strana izabrala kako bi se oslobodila svojih obaveza, shodno članu 46 Konvencije; pošto je glavna presuda Suda postala pravosnažna, teško da je postojala bilo kakva neizvesnost u pogledu ishoda postupka. Ne sumnjajući u to da li je „opravdano” tražiti od podnosioca predstavke da plati ni manje ni više nego 10,25 sati rada u tu svrhu, Sud smatra da ti troškovi nisu nužno nastali; stoga Sud odbacuje i ovu osnovu zahteva za naknadu troškova.

2. Zaključak u vezi sa sudskim i drugim troškovima

34. Ukupna nadoknada koju Sud dosuđuje po tački koja se odnosi na sudske i ostale troškove iznosi EUR 5.250. Taj iznos treba uvećati za poreze koji će se eventualno zaračunati podnosiocu predstavke.

C. Zatezna kamata

35. Sud smatra opravdanim da se zatezna kamata obračunava na osnovu marginalne kamatne stope Evropske centralne banke, kojoj treba dodati tri procentna poena.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO,

1. *Zaključuje,*

(a) da je tužena Država dužna da podnosiocu predstavke plati, u roku od tri meseca od dana pravosnažnosti presude, shodno stavu 2 člana 44 Konvencije, sledeći iznos:

(i) EUR 1.000 (hiljadu evra) na ime nematerijalne štete;

(ii) EUR 5.250 (pet hiljada i dvesta pedeset evra) na ime sudskih i drugih troškova;

(iii) ove iznose treba uvećati za poreze koji će se eventualno zaračunati;

(b) da se po isteku gore pomenutog roka od tri meseca do izmirenja dugovanja, plaća redovna kamata na gore navedeni iznos po stopi jednakoj marginalnoj stopi na kredite Evropske centralne banke koji će se kasnije uvećati za tri procentna poena;

2. *Odbacuje* ostatak zahteva podnosioca predstavke za pravično zadovoljenje.

Sačinjeno na engleskom i dostavljeno u pisanom obliku 14. februara 2008. godine, u skladu sa stavovima 2 i 3 pravila 77 Poslovnika Suda.

Santiago KVESADA
Sekretar

Boštjan M. ZUPANČIĆ
Predsednik